

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Rýchle preskúmanie vecí Vrátenie DPH v oblasti súdržnosti – neoptimálne využívanie finančných prostriedkov EÚ náchylné na chyby

November 2018

Obsah

	Body
Úvod	01 – 02
Čo je DPH a ako funguje?	03 – 05
Pravidlá oprávnenosti pre DPH vo výdavkoch v oblasti súdržnosti	06 – 09
Vrátenie DPH: Častý zdroj chýb, nezrovnalostí a neoptimálneho využívania finančných prostriedkov	10 – 22
Vyčísliteľné chyby v dôsledku náhrady neoprávnenej DPH	12 – 13
Nezrovnalosti v uplatňovaní DPH ako oprávneného výdavku	14 – 18
Neoptimálne využívanie finančných prostriedkov EÚ pri vracaní DPH verejným subjektom	19 – 22
Pokusy Komisie o zlepšenie situácie	23 – 32
Doterajší vývoj	23 – 26
Čo by mohlo nastať v ďalšom programovom období	27 – 32
Glosár	
Tím EDA	

Úvod

01 V našich výročných správach za rok 2015 a 2017 sme zdôraznili zložitosť prístupu k dani z pridanej hodnoty (DPH) ako oprávneného nákladu v oblasti súdržnosti, najmä v prípade *verejných subjektov*¹. Tento dokument poskytuje dodatočné informácie, a teda dopĺňa pripomienky a názory vyjadrené v stanovisku č. 6/2018 k návrhu Komisie o budúcom uplatňovaní DPH v nariadení o spoločných ustanoveniach².

02 Na tento účel sme analyzovali výsledky našich auditov výdavkov na súdržnosť v predchádzajúcich rokoch v našich auditoch na účely vyhlásenia o vierohodnosti (DAS). Na základe našej analýzy poskytujeme prehľad hlavných otázok, ktoré sme zistili v súvislosti s DPH:

- súvisiace príčiny pre vyčísliteľné chyby, ktoré sme zistili,
- nezrovnalosti pri uplatňovaní k DPH,
- neoptimálne využívanie finančných prostriedkov EÚ.

¹ Výročná správa za rozpočtový rok 2017, body 6.40 až 6.42; EDA (2016): Výročná správa za rozpočtový rok 2015, body 6.31 až 6.35.

² Pozri body 87 až 89 nášho stanoviska č. 6/2018.

Čo je DPH a ako funguje?

03 DPH je nepriama daň zo spotreby tovaru a služieb a riadi sa pravidlami stanovenými na úrovni členského štátu. *Štandardné sadzby DPH* v EÚ sa pohybujú od 17 % v Luxembursku do 27 % v Maďarsku. Na zabezpečenie určitej miery harmonizácie v EÚ poskytuje smernica o DPH z roku 2006³ spoločný systém DPH, ktorý členskými štátmi stanovuje povinnosť vytvoriť svoje vlastné vnútroštátne pravidlá.

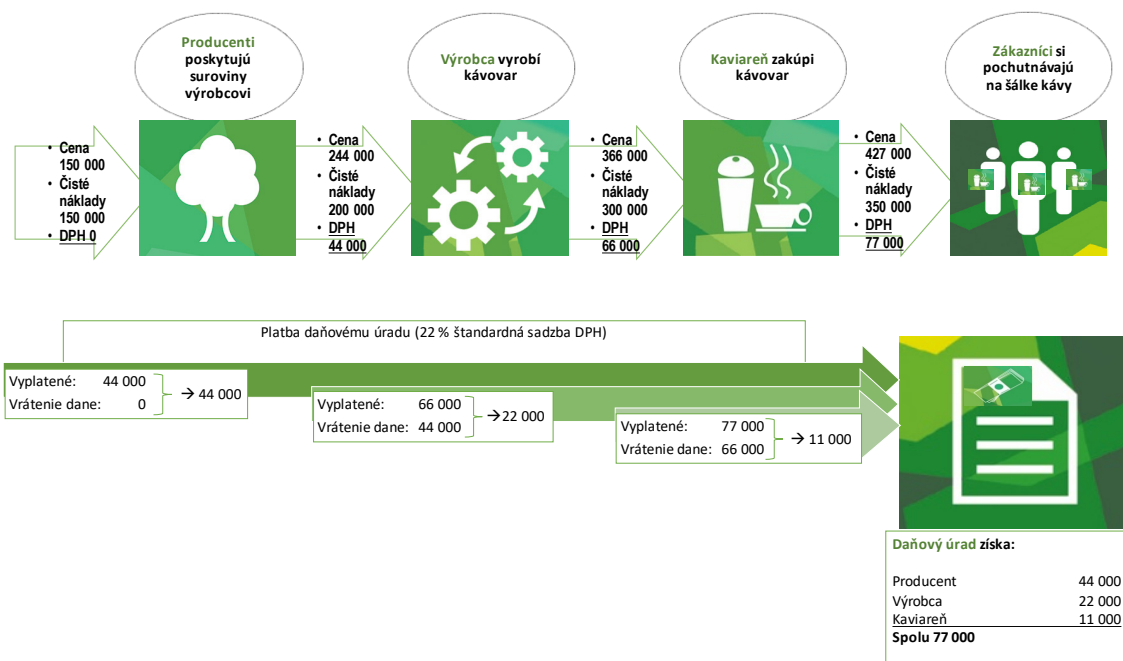
04 Zdaniteľná osoba⁴ je povinná účtovať DPH zo svojich zdaniteľných činností (predaja) a odvieť vybranú sumu vnútroštátnemu daňovému orgánu. Zdaniteľná osoba môže následne požiadať o vrátenie DPH, ktorá už bola zaúčtovaná v súvislosti s príslušnými nákupmi tovaru a služieb.

05 Na konci výrobného procesu a/alebo procesu obchodovania príde do štátneho rozpočtu celková suma DPH vypočítaná z konečnej ceny. Konečný spotrebiteľ, ktorý k výrobku nepridáva žiadnu dodatočnú hodnotu, nemá právo na vrátenie DPH a teda v konečnom dôsledku znáša celkové náklady na DPH ako súčasť konečnej ceny zakúpeného výrobku (pozri **obrázok 1**).

³ Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 11.12.2006).

⁴ Vo všeobecnosti je „zdaniteľná osoba“ každá osoba, ktorá nezávisle a na akomkoľvek mieste vykonáva ekonomickú činnosť, odhladnuc od účelu alebo výsledkov tejto činnosti.

Obrázok 1 – Ako funguje DPH

Zdroj: Európsky dvor audítorov.

Pravidlá oprávnenosti pre DPH vo výdavkoch v oblasti súdržnosti

06 Výdavky EÚ často zahŕňajú dotované náklady súvisiace s kúpou tovaru alebo služieb. Súvisiaca DPH môže predstavovať až jednu pätinu nákladov na projekt (pozri bod 03). Prístup k DPH je preto v kontexte oprávnenosti výdavkov spolufinancovaných z rozpočtu EÚ dôležitou otázkou.

07 Fondy *politiky súdržnosti* slúžia na úhradu výdavkov príjemcom, ktorí dodržiavajú pravidlá oprávnenosti členských štátov a EÚ. DPH je jednou z mála oblastí, v ktorých sú zásady oprávnenosti vymedzené na úrovni EÚ. Tieto pravidlá sa od roku 2000 viac-menej nezmenili⁵. DPH je v zásade oprávnená na spolufinancovanie len v prípade, že nie vratná podľa vnútroštátnych právnych predpisov o DPH⁶.

08 Podobne ako v predchádzajúcich programových obdobiach sa v nariadení o spoločných ustanoveniach na obdobie 2014 – 2020 používa pojem „vratná“ ako kritérium oprávnenosti. Znamená to, že keď majú príjemcovia nárok na vrátenie DPH, nejde o oprávnený náklad, a to bez ohľadu na to, či skutočne získajú výdavky súvisiace s DPH späť. Takže pre príjemcov, ktorí nie sú zdaniteľné osoby v oblasti DPH a nemôžu teda žiadať o vrátenie DPH, by takáto DPH bola zvyčajne oprávneným nákladom.

09 Európsky súdny dvor vo svojich dvoch rozsudkoch⁷ z roku 2012 zaviedol širší výklad pojmu vratná DPH. Dospel k záveru, že formálne preskúmanie daňovej situácie

⁵ Pravidlo č. 7: DPH a iné dane a poplatky podľa nariadenia Komisie (ES) č. 1685/2000 z 28. júla 2000, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie nariadenia Rady (ES) č. 1260/1999, pokiaľ ide o systémy riadenia a kontroly pre pomoc poskytovanú v rámci štrukturálnych fondov (Ú. v. ES L 193, 3.3.2001, s. 9 – 48).

⁶ Článok 69 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁷ Vec T-89/10 a T-407/10 Maďarsko v. Komisia, rozsudok Všeobecného súdu z 20. septembra 2012.

príjemcu nie je dostatočným základom na rozhodnutie o vratnej DPH a teda jeho oprávnenosti. Orgány členského štátu by mali tiež zohľadňovať prevádzkovú štruktúru spolufinancovaného projektu, ktorá môže zahŕňať rôzne subjekty. To znamená, že aj keď je príjemcom pomoci EÚ na výstavbu určitej položky infraštruktúry verejný subjekt, ktorý je nezdaniteľnou osobou, súvisiaca DPH by sa mala považovať za vratnú, ak túto infraštruktúru prevádzkuje/bude prevádzkovať iný subjekt, ktorý konečným používateľom účtuje poplatky, vrátane DPH. V **rámčeku 1** je zhrnutý prípad, ktorý ilustruje záväzný právny výklad Súdneho dvora týkajúci sa vratnej DPH.

Rámček 1

Rozsudok Súdneho dvora o nevratnej DPH

V Maďarsku riadi výstavbu diaľnic v mene štátu verejný spoločný podnik v 100 % štátnom vlastníctve. Po dokončení diaľnice budú vlastnícke práva bezplatne prevedené na inú verejnú spoločnosť, ktorá spravuje majetok štátu. Diaľnicu prevádzkuje iná štátna spoločnosť, ktorá vyberá mýto vrátane DPH.

Spoločnosť, ktorá riadi výstavbu, bola príjemcom pomoci EÚ a vypočítala mieru oprávnených výdavkov tak, že zohľadnila celkové náklady na infraštruktúru (vrátane DPH) a príjmy z výberu mýta. Keďže nemá žiadne obchodné operácie, považovala DPH za oprávnený výdavok a požiadala o vrátenie zodpovedajúcej sumy. Komisia však namietla, že DPH je v takejto úprave de facto vratná, pretože spoločnosť vyberá mýto, a DPH je teda neoprávnená. Rozsudok Súdneho dvora Európskej únie potvrdil stanovisko Komisie.

Zdroj: Zhrnutie veci T-89-10 Európskym dvorom audítorov.

Vrátenie DPH: Častý zdroj chýb, nezrovnalostí a neoptimálneho využívania finančných prostriedkov

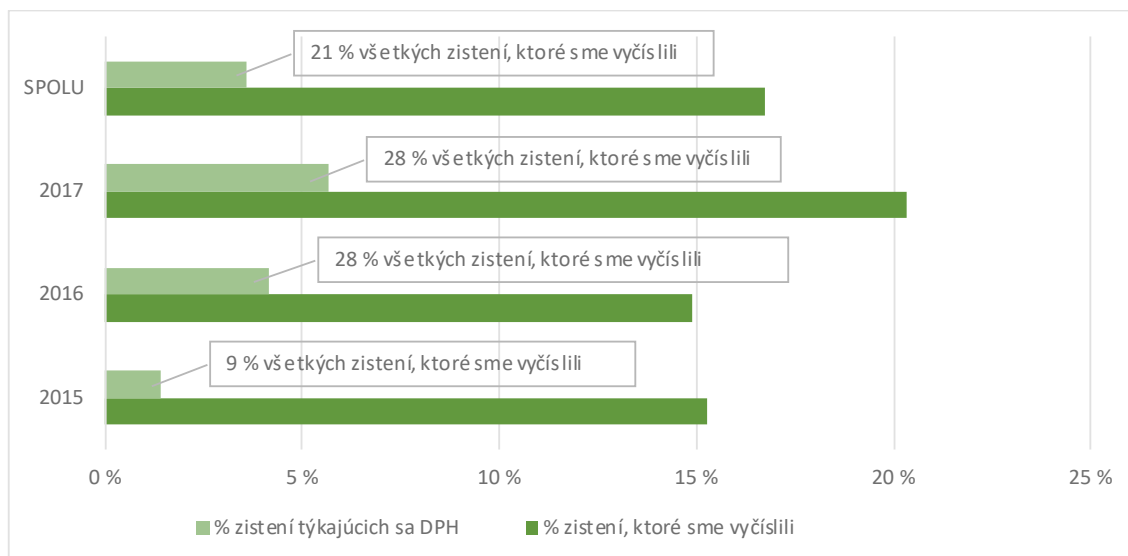
10 V rámci našej práce na účely DAS sme zistili problémy s oprávnenosťou DPH, ktoré často viedli k vyčísliteľným chybám. Zistili sme aj nejednotné uplatňovanie DPH ako oprávneného nákladu v rámci členských štátov a medzi nimi a situácie, keď vrátenie DPH jasne viedlo k neoptimálnemu využitiu finančných prostriedkov EÚ v zmysle správneho finančného riadenia. K väčšine týchto prípadov došlo, keď boli príjemcami pomoci EÚ verejné subjekty.

11 V nasledujúcich bodoch sú uvedené výsledky našej analýzy projektov, ktoré sme preskúmali v predchádzajúcich auditoch na účely DAS a poskytujú podrobné informácie o našich zisteniach.

Vyčísliteľné chyby v dôsledku náhrady neoprávnenej DPH

12 V rokoch 2015 až 2017 sme v rámci našich auditov na účely DAS kontrolovali 561 operácií. V 73 % prípadov boli príjemcami pomoci z EÚ verejné subjekty. Vyčíslili sme 94 chýb, z ktorých 20 (21 %) súviselo s vrátením neoprávnenej DPH. Takmer všetky tieto chyby (95 %) sa týkali verejných subjektov. **Obrázok 2** zobrazuje zistené chyby v DPH ako percento z celkových vyčíslených chýb v rokoch 2015, 2016 a 2017.

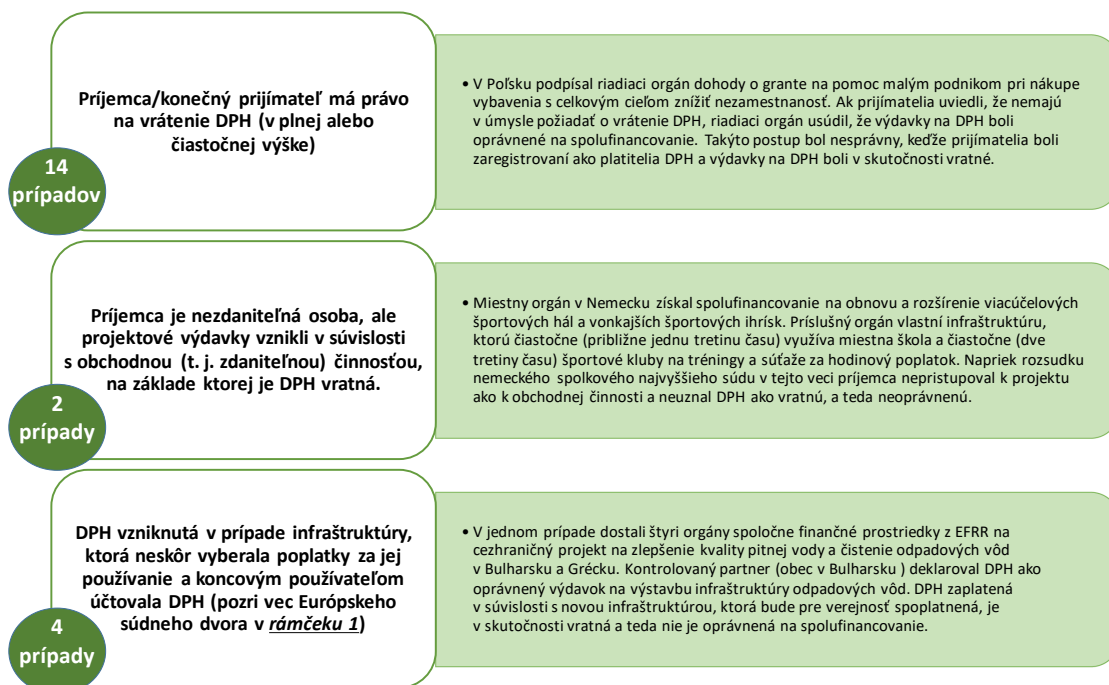
Obrázok 2 – Zistenia týkajúce sa DPH vyjadrené v rámci auditov na účely DAS v rokoch 2015 až 2017

Zdroj: Európsky dvor audítorov.

13 V 14 prípadoch príjemcovia deklarovali nevrátenú DPH ako náklad, aj keď príjemca, alebo konečný prijímateľ, mal právo na jej vrátenie, t. j. bola *vratná*. V šiestich prípadoch žiadali príjemcovia vrátenie DPH len na základe formálneho preskúmania svojho postavenia príjemcu. V týchto prípadoch príjemca ani orgány členských štátov neuznali, že vďaka štruktúre spolufinancovanej činnosti bola DPH de facto vratná. To znamená, že DPH nebola oprávnená na vrátenie. Na **obrázku 3** sú zobrazené rôzne druhy chýb, ktoré sme zistili, a uvádzajú sa príklady rôznych prípadov.

Obrázok 3 – Druhy chýb v súvislosti s DPH v auditoch na účely DAS s príkladmi

Zdroj: Európsky dvor audítorov.

Nezrovnalosti v uplatňovaní DPH ako oprávneného výdavku

14 Vrátenie DPH ako oprávneného nákladu z rozpočtu EÚ do určitej miery závisí od toho, ako sú projekty štruktúrované, čo je oblasť, v ktorej sa orgány členských štátov môžu slobodne rozhodnúť. Realizácia konkrétneho projektu (napr. infraštruktúry) môže byť v rôznych členských štátoch organizovaná rôznymi spôsobmi, čo vedie k nejednotnému uplatňovaniu DPH v rámci EÚ.

15 Niektoré členské štáty používajú na realizáciu projektov infraštruktúry jednocelové subjekty. Tieto subjekty vo všeobecnosti nie sú v úplnom vlastníctve štátu, regionálnych alebo miestnych orgánov, ale pôsobia v právnom rámci súkromnej spoločnosti. V týchto prípadoch je spoločnosť vo verejnom vlastníctve zdaniteľnou osobou podliehajúcou DPH, ktorá sa preto považuje za vratnú a nie je oprávnená na financovanie z prostriedkov EÚ.

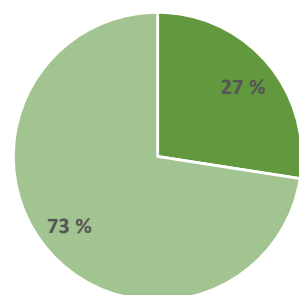
16 V ostatných prípadoch je priamym príjemcom pomoci EÚ štát alebo regionálny alebo miestny orgán (alebo orgán, ktorý spadá do jeho pôsobnosti). Keďže tieto verejné orgány za bežných okolností nežiadajú o vrátenie DPH, členskému štátu sa tieto náklady môžu uhradiť z finančných prostriedkov EÚ.

17 V **tabuľke 1** sú predstavené rôzne implementačné štruktúry v oblasti ciest v členských štátoch, v ktorých sme uskutočnili audit⁸. Vyplýva z nej, že v 73 % prípadov členské štáty prevádzkujú systém, v ktorom je DPH oprávnená.

Tabuľka 1 – Povaha príjemcov a oprávnenosť DPH v sektore ciest

Členský štát ⁽¹⁾	Verejná agentúra alebo fond (alebo podobné)	Štátny, regionálny alebo miestny orgán	Verejná spoločnosť
Bulharsko	oprávnená		
Česká republika	oprávnená	oprávnený	
Nemecko		oprávnený	
Estónsko	oprávnená		
Španielsko	oprávnená		
Grécko		oprávnený/neoprávnený	neoprávnená
Maďarsko			neoprávnená
Taliansko		oprávnený	neoprávnená
Lotyšsko		oprávnený	
Malta	oprávnená		
Poľsko	oprávnená	oprávnený	
Portugalsko			neoprávnená
Rumunsko		neoprávnený	
Slovinsko			neoprávnená
Slovensko		oprávnený	

Oprávnenosť na DPH pri projektoch cestnej infraštruktúry (% počtu kontrolovaných cestných projektov)

■ Neoprávnená DPH ■ Oprávnená DPH

(1) Členské štáty, ktoré nie sú na zozname, neboli súčasťou našej vzorky alebo sme nepreskúmali žiadne ich projekty cestnej infraštruktúry.

Zdroj: Európsky dvor audítorov.

18 Zaznamenali sme aj situácie, keď rovnaký typ príjemcu pri rovnakom type projektu v jednom členskom štáte uplatňoval DPH rôznym spôsobom, ako sa uvádza v **rámčeku 2**. Tento nejednotný výklad daňového práva vytvára neistotu, pokiaľ ide o oprávnenosť výdavkov.

⁸ To isté platí aj pre iné typy infraštruktúry, ako sú železnice.

Rámček 2

Príklad nejednotného uplatňovania DPH nárokovanej v oblasti budovania výskumnej infraštruktúry

V rámci našich auditov na účely DAS sme kontrolovali štyri projekty budovania výskumnej infraštruktúry v Českej republike. Prijemcami boli štyri verejné univerzity v rôznych českých mestách. Každá univerzita uplatňovala DPH odlišným spôsobom a za oprávnený náklad považovala rôzne podiely DPH. Napriek tomu, že na všetky univerzity sa uplatňujú rovnaké právne predpisy, rozsah nevrátenej DPH sa pohyboval od 23 % do 100 %.

České orgány akceptovali nevrátenú DPH, ktorú príjemca deklaroval ako oprávnený náklad, ale nevyhodnotili skutočnú vratnú sumu. Hlavným zdrojom rozdielneho prístupu bolo, že každá univerzita vykladá české daňové právo odlišne, najmä pokiaľ ide o výklad pojmu „ekonomická činnosť“ a jeho uplatňovanie pri vyčíslení odpočtu pomernej časti.

Zdroj: Európsky dvor audítorov.

Neoptimálne využívanie finančných prostriedkov EÚ pri vracaní DPH verejným subjektom

19 Verejné subjekty sa vo všeobecnosti považujú za konečných spotrebiteľov, t. j. nemajú nárok na vrátenie DPH za činnosti, ktoré vykonávajú ako verejné subjekty (napr. vzdelávanie, zdravotníctvo alebo sociálne služby). Komisia a členské štáty sa domnievajú, že DPH v takýchto situáciách skutočne znáša verejný subjekt ako príjemca, a preto DPH predstavuje oprávnené výdavky.

20 DPH, ktorú verejné subjekty deklarujú ako výdavok, však nepredstavuje čisté náklady pre členský štát. K tomu dochádza najmä vtedy, keď vlády jednotlivých štátov realizujú veľké projekty v oblasti infraštruktúry, napr. prostredníctvom ministerstva alebo orgánu priamo podliehajúceho jeho právomoci. Môžu požiadať o vrátenie DPH ako oprávneného nákladu, keďže ministerstvo ju nemôže získať späť (pozri bod 16), a EÚ ju prepláca orgánom členských štátov. Zároveň sa však do štátneho rozpočtu prostredníctvom systému obvyklého zdanenia dostávajú aj príjmy z DPH.

21 Refundácia z prostriedkov EÚ môže dokonca presiahnuť skutočné náklady na projekt bez DPH, čo znamená, že celkový príjem štátneho rozpočtu je vyšší ako skutočné výdavky (pozri **obrázok 4**). K tomu dochádza vtedy, ak je vnútroštátny podiel

financovania projektu nižší ako sadzba DPH⁹. V súčasnom programovom období je to obzvlášť dôležité v prípade Kohézneho fondu, z ktorého sa financujú veľké projekty v oblasti infraštruktúry a v ktorom má veľká väčšina projektov 80 % alebo vyššiu mieru spolufinancovania EÚ¹⁰.

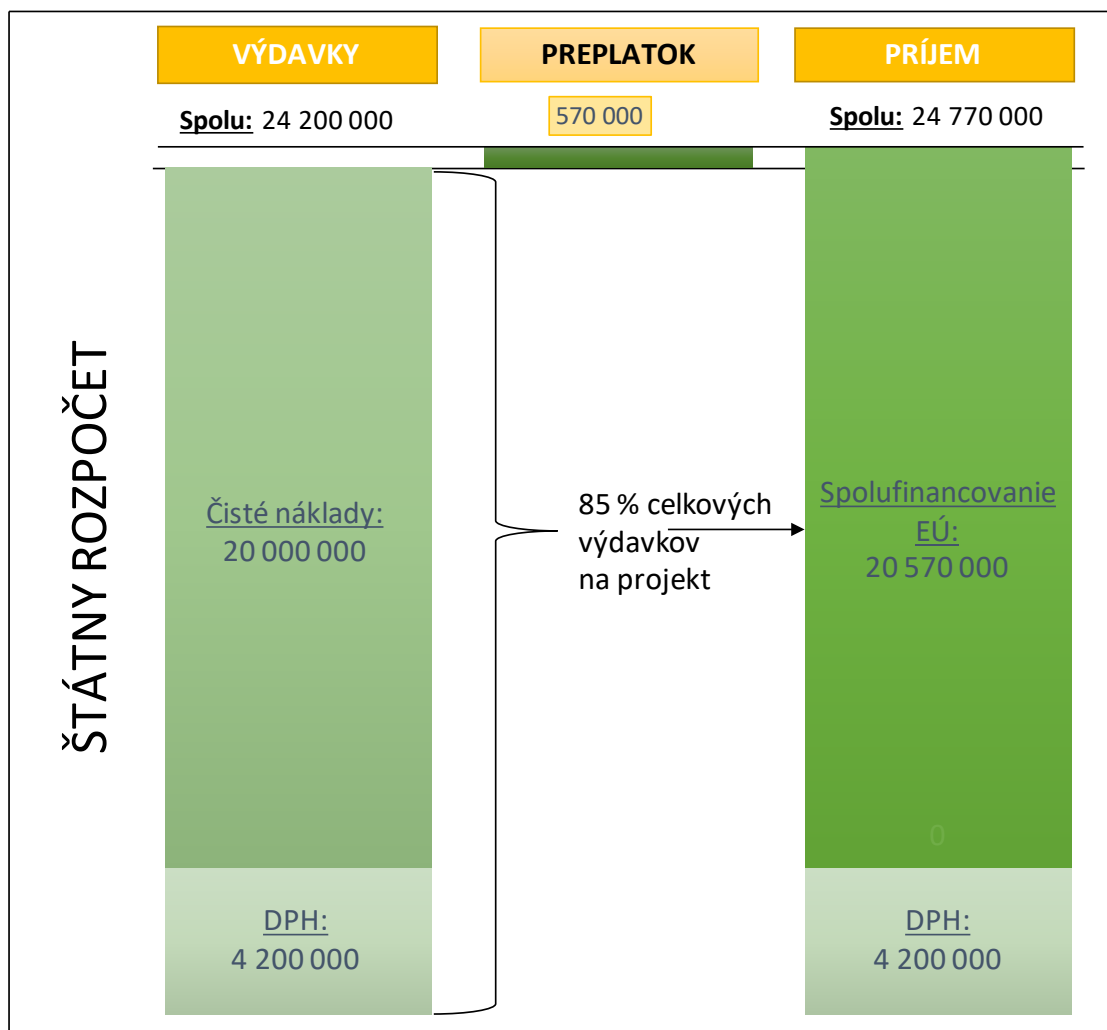
22 Podľa nášho názoru to z hľadiska správneho finančného riadenia predstavuje neoptimálne využitie finančných prostriedkov EÚ a neprináša pridanú hodnotu. Na základe vzorky projektov, ktoré sme preskúmali v rokoch 2015 až 2017, odhadujeme, že približne 750 mil. EUR z deklarováných výdavkov na DPH pochádza z projektov realizovaných verejnými subjektmi. Približne polovica tejto sumy sa týka projektov Kohézneho fondu, pri ktorých je 80 % a vyššia miera spolufinancovania.

⁹ Členské štáty môžu stanoviť mieru spolufinancovania na úrovni projektov, pokiaľ dodržia priemernú mieru spolufinancovania stanovenú pre prioritnú os operačného programu.

¹⁰ 84 % projektov financovaných z Kohézneho fondu v našej vzorke dosiahlo 80 % alebo vyššiu mieru spolufinancovania. Tento podiel je len 50 % v prípade projektov EFRR.

Obrázok 4 – Nadmerná kompenzácia výdavkov v oblasti DPH

Príjemca: Ústredná vláda (ministerstvo dopravy)
 Projekt: Výstavba diaľnice bez mýta
 Štandardná sadzba DPH: 21 %
 Projekt spolufinancovaný EÚ: 85 %

Zdroj: Európsky dvor audítorov.

Pokusy Komisie o zlepšenie situácie

Doterajší vývoj

23 Komisia sa pokúsila riešiť otázky týkajúce sa vratnej DPH vo svojom návrhu nariadenia o spoločných ustanoveniach pre EŠIF na obdobie 2014 – 2020¹¹. Základnou požiadavkou oprávnenosti bolo, aby sa uhrádzala len nevratná DPH, v návrhu sa však navrhuje vylúčiť vrátenie DPH, ktorú zaplatili nezdaniteľné osoby, ako je vymedzené v smernici o DPH (vo všeobecnosti verejné subjekty), alebo ktorá bola zaplatená na projekty v oblasti infraštruktúry. V nariadení, ktoré bolo s konečnou platnosťou schválené, zákonodarcovia túto možnosť nezachovali.

24 V roku 2015 sme Komisii odporučili objasniť pojem vratnej DPH, aby sa zabránilo nejednotnému výkladu a neoptimálnemu využívaniu finančných prostriedkov EÚ, najmä pre verejných príjemcov. V reakcii na naše odporúčanie Komisia vypracovala usmernenie k tejto téme, ktoré bolo uverejnené v novembri 2018¹².

25 Usmernenie Komisie je komplexný dokument, ktorý sa zaoberá podmienkami oprávnenosti v oblasti DPH v rámci pravidiel politiky súdržnosti v období 2014 – 2020. Vysvetľujú sa v ňom zásady, na základe ktorých by sa mala posudzovať oprávnenosť DPH, a objasňuje sa, ako riešiť oprávnenosť DPH v rámci rozličných scenárov (najmä ako vykladať judikatúru Súdneho dvora EÚ). Oprávnenosť DPH v oblasti súdržnosti je však aj naďalej komplexnou záležitosťou a Komisia vo svojom usmernení zdôrazňuje, že konečné stanovisko k tejto otázke prijme na základe jednotlivých prípadov, pričom zohľadní osobitosti jednotlivých operácií.

26 Vo výročnej správe za rok 2017 sme Komisii takisto odporučili, aby navrhla legislatívne zmeny v nariadení o spoločných ustanoveniach pre finančný rámec na obdobie po roku 2020, ktorými by sa vylúčila možnosť vrátenia DPH verejným subjektom z finančných prostriedkov EÚ. Komisia namiesto toho navrhla zjednodušené

¹¹ Článok 59 ods. 3 písm. c) dokumentu COM(2011)0615 v konečnom znení.

¹² SWD(2018)459 final – Usmernenie k podmienkam oprávnenosti DPH podľa pravidiel politiky súdržnosti v programovom období 2014 – 2020.

pravidlo oprávnenosti DPH tak pre verejných, ako aj pre súkromných príjemcov¹³. Podľa tohto pravidla by sa DPH, bez ohľadu na to, či je vratná alebo nevratná, uhradila, ak sú celkové náklady na projekt nižšie ako 5 mil. EUR. V prípade projektov presahujúcich túto prahovú hodnotu by bola celá DPH (vrátane nevratnej DPH) neoprávnená.

Čo by mohlo nastať v ďalšom programovom období

27 Návrh Komisie poskytuje väčšiu právnu istotu ako v predchádzajúcich programových obdobiach a v zásade sa jednoduchšie uplatňuje. Nepoznáme však dôvody, prečo bola prahová hodnota 5 mil. EUR stanovená na tejto úrovni.

28 Okrem toho sa v návrhu nerieši otázka neoptimálneho využívania finančných prostriedkov EÚ pri projektoch v hodnote do 5 mil. EUR:

- o verejné subjekty budú naďalej dostávať finančné prostriedky EÚ na DPH, ktorá pre členské štáty nepredstavuje skutočné náklady,
- o z rozpočtu EÚ by sa takisto vrátila DPH pri projektoch, v ktorých DPH nepredstavuje skutočné náklady pre príjemcu (napr. súkromné podniky, ktoré môžu žiadať o vrátenie DPH).

29 Navrhované nariadenie o spoločných ustanoveniach poskytuje orgánom členských štátov značnú flexibilitu, aby mohli vymedziť rozsah projektu. Môže to viesť k tomu, že príjemcovia umelo vytvoria projekty pod prahovou hodnotou 5 mil. EUR, aby maximalizovali možnosť získať finančné prostriedky EÚ¹⁴.

¹³ Článok 58 ods. 1 písm. c) návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl a migráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj pre riadenie hraníc a víza [COM(2018) 375 final].

¹⁴ V prípade projektu s rozpočtom 8 mil. EUR by sa príjemcovi nevrátila žiadna DPH. Ak by však ten istý príjemca vytvoril dva projekty v hodnote 4 mil. EUR, DPH by bola v oboch projektoch oprávnená. Pri 70 % sadzbe spolufinancovania a 20 % sadzbe DPH je rozdiel medzi prijatým grantom v rámci týchto dvoch scenárov približne 1 mil. EUR.

30 Okrem toho návrh Komisie týkajúci sa politiky súdržnosti na obdobie 2021 – 2027 je naďalej v rozpore s pravidlami platnými pre iné oblasti politiky. V nariadení o rozpočtových pravidlách, ktoré stanovuje všeobecné rozpočtové pravidlá pre rozpočet EÚ, sa vymedzuje spôsob uplatňovania DPH v prípade grantov spravovaných priamo Komisiou¹⁵. DPH je oprávnená len v prípade¹⁶, že nie je vratná podľa platných vnútroštátnych právnych predpisov o DPH a platí ju iný príjemca, než je nezdaniteľná osoba v zmysle smernice o DPH. Vo všeobecnosti teda verejné subjekty (štáty, regionálne a miestne orgány štátnej správy a iné verejnoprávne orgány) nemôžu považovať DPH za oprávnené náklady.

31 Domnievame sa preto, že odporúčanie vylúčiť možnosť vrátenia DPH verejným subjektom z finančných prostriedkov EÚ, ktoré je uvedené v našej výročnej správe za rok 2017¹⁷, znižuje riziko chýb vo výdavkoch v oblasti súdržnosti a zabezpečuje lepšie využívanie finančných prostriedkov EÚ z hľadiska správneho finančného riadenia.

32 V súlade s právnou situáciou, ktorá bola základom nášho odporúčania (pozri body 07 a 08), a v nadväznosti na argument uvedený v bode 88 stanoviska č. 6/2018, by sa DPH mala vracať len malému počtu súkromných subjektov, ktoré nemajú nárok na vrátenie DPH, t. j. keď predstavuje skutočné náklady¹⁸.

¹⁵ Článok 186 ods. 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1 – 222). Tieto ustanovenia sú rovnaké ako pravidlá oprávnenosti vymedzené v článku 126 ods 3 písm. c) zrušeného nariadenia o rozpočtových pravidlách (č. 966/2012) a článku 187 delegovaného nariadenia Komisie o uplatňovaní pravidiel č. 1268/2012).

¹⁶ Výnimky sú vymedzené v článku 186 ods. 4 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

¹⁷ Pozri body 6.40 až 6.42 a 6.78 a odporúčanie 2 našej výročnej správy za rok 2017.

¹⁸ Na základe 561 projektov, ktoré sme v rokoch 2015 až 2017 preskúmali v rámci našej práce na účely DAS, odhadujeme, že podiel súkromných subjektov, ktoré nemali nárok na vrátenie DPH, bol len 0,2 % zo všetkých príjemcov.

O výročných správach a rýchlych preskúmaniach vecí EDA

V našich výročných správach uvádzame prehľad finančného riadenia EÚ v priebehu roka a predkladáme návrhy, ako by sa dalo zlepšiť. Týmto spôsobom pomáhame Európskemu parlamentu a Rade pri kontrole vynakladania finančných prostriedkov EÚ.

V rýchlych preskúmaniach vecí sa nevyužíva nová audítorská práca, ani sa v nich neprezentujú nové kontrolné zistenia a odporúčania. Predstavujú a stanovujú fakty týkajúce sa konkrétnych tém a poskytujú ciele analýzu s cieľom pomôcť pochopiť príslušné otázky.

Audítorský tím je možné kontaktovať na adrese:
ECA-COH-SOA-2018@eca.europa.eu

Glosár

Fondy v oblasti politiky súdržnosti: V programovom období 2014 – 2020 sú fondy v oblasti politiky súdržnosti súčasťou európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF).

Súdržnosť: Skratka pre podokruh 1b VFR „Hospodárska, sociálna a územná súdržnosť“.

Štandardné sadzby DPH: Je to sadzba, ktorú musí uplatniť krajina EÚ na všetky tovary a služby, ktoré nie sú oslobodené od dane. Členský štát môže na tovary a služby za určitých podmienok uplatniť znížené sadzby.

Verejné subjekty: Ústredná vláda, regionálna štátna správa alebo miestna samospráva, alebo iný orgán, ktorý sa riadi verejným právom.

Vrátenie dane: „Vrátenie dane“ nemusí znamenať skutočné peňažné toky, môže ísť o zníženie dane z obratu.

Zdaniteľná osoba: Spravidla podnik, živnostník alebo iný odborník.

Tím EDA

Toto rýchle preskúmanie veci prijala komora II Investície na podporu súdržnosti, rastu a začlenenia, ktorej predsedá členka EDA Iliana Ivanova. Úlohu viedol člen EDA Tony Murphy, podporu mu poskytol vedúci kabinetu Wolfgang Stolz, atašé kabinetu Brian Murphy a asistent kabinetu Peter Borsos; hlavný manažér Juan Ignacio Gonzalez Bastero a vedúca úlohy Orsolya Szarka. Jazykovú podporu poskytol Mark Smith.

V uplynulých rokoch sme v našich výročných správach prezentovali viaceré chyby a nedostatky týkajúce sa uplatňovania dane z pridanej hodnoty (DPH) ako oprávneného nákladu vo výdavkoch v oblasti súdržnosti. Toto preskúmanie dopĺňa pripomienky týkajúce sa DPH v našich výročných správach a názory vyjadrené v stanovisku č. 6/2018.

S použitím výsledkov a údajov z predchádzajúcich auditov DAS sme analyzovali vzťah medzi vratnou DPH a oprávnenosťou DPH. Uvádzame prehľad chýb a nezrovnalostí, ktoré sme zistili a upozorňujeme na prípady neoptimálneho využitia finančných prostriedkov EÚ, ku ktorým dochádza v dôsledku širšieho výkladu vratnej DPH, konkrétne v prípade, keď pomoc EÚ prijímajú verejné subjekty.

Na základe našej analýzy a v súlade s našimi predchádzajúcimi odporúčaniami zastávame názor, že Komisia a zákonodarcovia by mali zvážiť opätovné preskúmanie pravidiel o oprávnenosti DPH. Snaha zjednodušiť pravidlá by však mala podporiť zásadu správneho finančného riadenia finančných prostriedkov EÚ.

Na audítorský tím sa môžete obrátiť na adrese:
ECA-Cohesion-SoA-2018@eca.europa.eu.

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxemburg
LUXEMBURSKO

Tel. +352 4398-1

Otázky: eca.europa.eu/sk/Pages/ContactForm.aspx

Webová stránka: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

©Európska únia, 2018.

V prípade použitia či šírenia fotografií a iných materiálov, na ktoré sa nevzťahujú autorské práva Európskej únie, je potrebné žiadať povolenie priamo od držiteľov autorských práv.